

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců JUDr. Ing. Venduly Sochorové a Mgr. Filipa Skřivana ve věci

žalobce: **M. P. alias „V. P.“**
nar. X
t. č. X

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice a Ústav pro výkon
zabezpečovací detence Brno**
sídlem Jihlavská 12, Brno

**o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím v nezákonném
držení žalobce ve výkonu trestu,**

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou soudu dne 29. 4. 2026 se žalobce brání proti nezákonnému zásahu žalované, k němuž dochází od 22. 4. 2026, kdy byl dodán k výkonu trestu do brněnské věznice namísto jeho dvojčete M.
2. Soud v rámci předběžného posouzení splnění podmínek řízení ověřoval, zda žalobce před podáním žaloby vyčerpal jiné procesní prostředky k obraně práv, zejména stížnost státnímu zastupitelství podle § 16a zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, kterou je zajišťován dozor v oblasti zásahů vězeňské služby do práv osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Vyzval proto žalobce ke sdělení, zda před podáním žaloby vyčerpal prostředky soudní ochrany.
3. Žalobce přípisem doručeným soudu dne 25. 5. 2026 sdělil, že doposud stížnost krajskému státnímu zastupitelství nepodal; učinil tak až dne 21. 5. 2026.
4. Soud se nejprve zabýval přípustností žaloby. Podle § 82 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“), *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

5. Z § 85 s. ř. s. vyplývá, že *žaloba je nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.*
6. Nyní podaná žaloba je žalobou „zápůrčí“, tj. směřuje proti zásahu, který doposud nebyl ukončen. Přestože se žalobce v současné době nachází ve výkonu trestu odnětí svobody ve V. P. (viz sdělení žalované ze dne 13. 5. 2026 na č. l. 17, kam byl z Vazební věznice Brno dne 5. 5. 2026 přemístěn), zásah spočívající v nezákonném držení žalobce ve výkonu trestu stále trvá (viz i výpis z centrální evidence vězněných osob na č.l. 12 spisu). Pokud žalobce nevyčerpal právní prostředky ochrany, které měl k dispozici, před podáním žaloby, je nutné žalobu odmítnout pro nepřipustnost. Platí přitom, že připustnost žaloby se posuzuje ke dni, kdy byla žaloba podána, a nemůže se odvíjet od okolností, které nastanou teprve během řízení o žalobě. Dodatečné uplatnění prostředku ochrany tak na věc nemá vliv (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2021, č. j. 9 As 298/2020-16).
7. K tvrzenému zásahu do žalobcových práv mělo dojít při výkonu trestu odnětí svobody. Primární dozor nad dodržováním právních předpisů v prostorách, kde se vykonává trest odnětí svobody, vykonává státní zástupce, nikoli správní soudy. Státní zástupce je oprávněn vydávat příkazy k zachování předpisů platných pro výkon trestu. Jako garant zákonnosti dokáže nejrychleji a nejúčinněji poskytnout osobě ve výkonu trestu odnětí svobody ochranu před tvrzenou nezákonností, neboť je takové osobě nejbližší a dobře zná podmínky ve věznicích. Podle § 78 odst. 2 písm. f) zákona o výkonu trestu je státní zástupce při výkonu dozoru oprávněn nařídít, aby osoba, která je ve výkonu trestu držena nezákonně, byla ihned propuštěna.
8. Domníval-li se žalobce, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením vězeňské služby, měl nejdříve hledat ochranu u státního zastupitelství a teprve následně u správních soudů. Podání odsouzeného žádající příslušné státní zastupitelství o dozor (§ 16a odst. 5 zákona o státním zastupitelství) a žádost o přezkoumání způsobu vyřízení tohoto podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství (§ 16a odst. 7 téhož zákona) totiž představují právní prostředky ochrany nebo nápravy, které je nutno vyčerpat před podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu § 85 s. ř. s. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 As 350/2020-36). Tímto způsobem však žalobce nepostupoval a před podáním žaloby jiné možnosti ochrany nevyužil (viz vyjádření žalobce na č.l. 20 nebo vyjádření Krajského státního zastupitelství v Brně na č.l. 24). Soud proto žalobu odmítl pro nepřipustnost podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s. ř. s.
9. K označení žalobce v záhlaví rozsudku soud uvádí, že z indicií zjištěných v nynější věci v rámci komunikace se žalobcem se podává, že osobou nacházející se ve výkonu trestu je s největší pravděpodobností M. P. (viz výpis na č.l. 12), který se soudem komunikuje jako V. P. Výzva k vyjádření ohledně vyčerpání prostředků obrany zasláná do datové schránky V. P. totiž byla obratem adresátem vyzvednuta, což by v případě umístění V. P. do výkonu trestu nepochybně možné nebylo. Tak jako tak, tato skutečnost nemá žádný vliv na způsob, jakým byla žaloba posouzena.
10. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., podle níž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 28. května 2026

David Raus v.r.
předseda senátu